

OPCIÓ A

Exercici 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions.

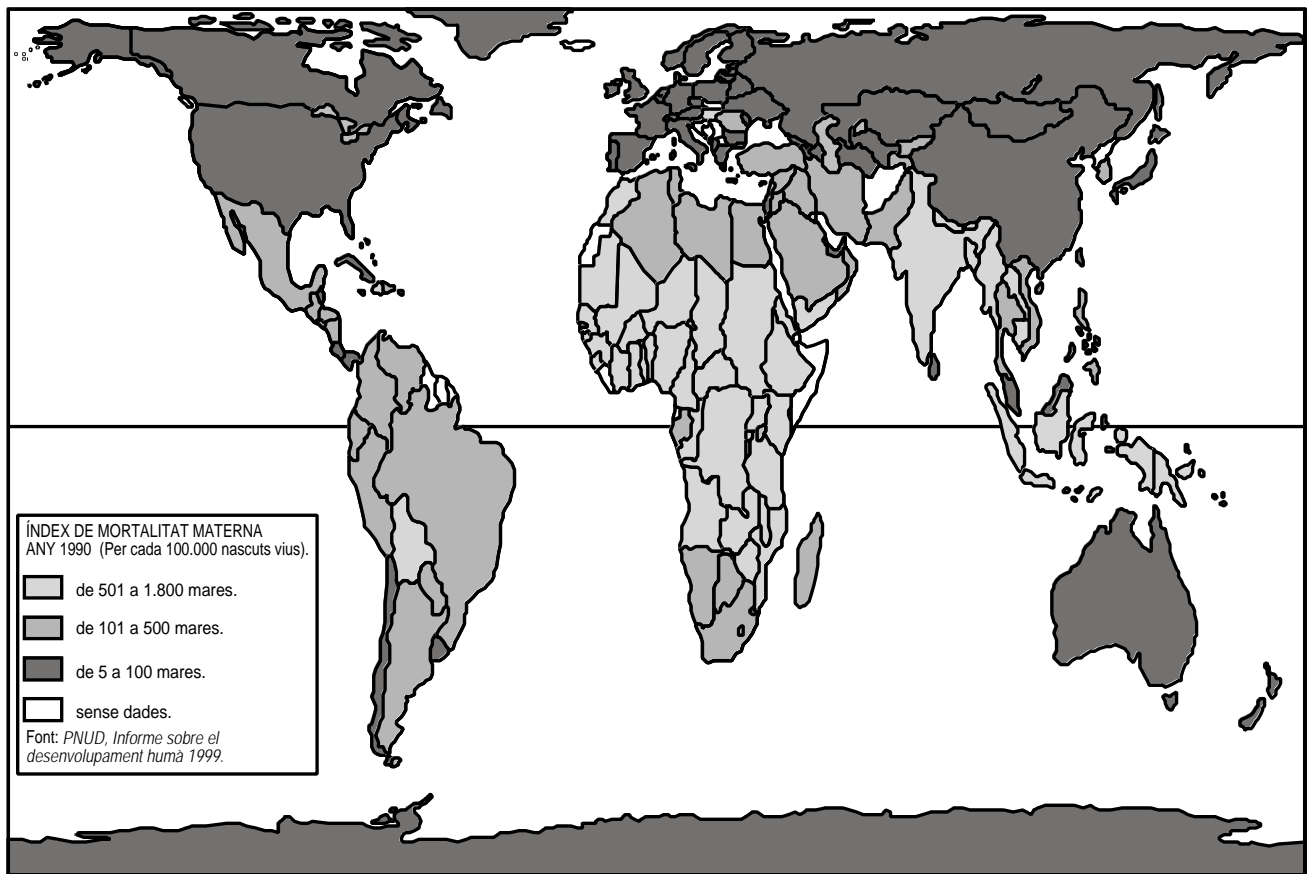
També cal reconèixer que el pensament i els sentiments envers els recursos i la Terra reflecteixen el context espacial i temporal. En diferents èpoques i/o llocs la Terra s'ha considerat de diferents maneres. Alguns dels seus elements han tingut, per exemple, significat religiós o fins i tot màgic, d'acord amb la cultura pròpia del poble en aquell lloc i època. Els contrastos culturals en les actituds envers la natura, la propietat de la Terra i el seu valor queden ben il·lustrats en el conflicte entre els aborígens i les companyies mineres internacionals a Austràlia. Les companyies mineres volen explotar-hi les riques reserves de bauxita i urani i veuen aquesta vasta àrea com una font de riquesa i de recursos que cal extreure i utilitzar. Els aborígens consideren la natura com una cosa viva de la qual ells formen part i com un magatzem renovable amb el qual ells han de viure en equilibri. Per a ells l'explotació minera és danyar la natura i destruir la seva terra i el seu paisatge, cada característica del qual està relacionada amb els seus orígens com a poble i molts trets del qual tenen significats religiosos eterns.

BRADFORD, M.; KENT, A., *Understanding Human Geography*, 1994

1. Resumiu les dues visions contraposades sobre l'ús de la natura que apareixen en el text. [1 punt]
2. Descriviu els dos diferents tipus de paisatge que es poden desenvolupar a partir d'aquestes dues maneres d'entendre la natura. [1 punt]
3. A més d'Austràlia, digueu el nom de dos països on en el moment actual s'estigui produint aquesta problemàtica de manera aguda. [1 punt]
4. Definiu el concepte de *recurs* i justifiqueu si, segons el que diu el text, un recurs és sempre el mateix per a tothom i en totes les èpoques o, al contrari, hi ha diferents visions sobre el que són recursos. Poseu-ne altres exemples. [2 punts]

Exercici 2 [5 punts]

Observeu el mapa següent i contesteu les qüestions.

1. Descriuiu aquest mapa temàtic i indiqueu què és la mortalitat materna, quins símbols s'hi utilitzen i quins intervals hi ha en les dades. [1 punt]
2. Anoteu les regions o zones del món on observeu que la mortalitat materna és més elevada. En quin continent la situació és més greu? [1 punt]
3. Hi ha països en procés de desenvolupament, o del Tercer Món, en els quals la mortalitat materna és baixa. Esmenteu quatre països on es produeixi aquest fet. [1 punt]
4. Quines creieu que poden ser les causes d'una elevada mortalitat materna? Per quins motius possibles hi ha països del Tercer Món on aquesta mortalitat és baixa? [2 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions.

Un factor important de diferenciació de les minories és el seu origen. El cas més senzill és el del recobriment de poblacions instal·lades en un espai geogràfic per invasions d'altres pobles, les quals tenen el doble efecte de reduir el nombre dels vençuts i la superposició d'un poblament amb una estructura política, cultural, econòmica i social aliena. [...]

El segon cas és el de les poblacions sistemàticament introduïdes en una època determinada en un espai que no era originàriament el seu, amb l'objectiu d'explotar-ne els recursos locals. [...]

El tercer cas és el de la dispersió de poblacions expulsades del seu país d'origen a causa d'esdeveniments polítics o persecucions religioses, o bé per raons econòmiques, i que han creat diàspores els elements de les quals, encara que visquin molt allunyats els uns dels altres, conserven la seva cultura de manera idèntica. [...]

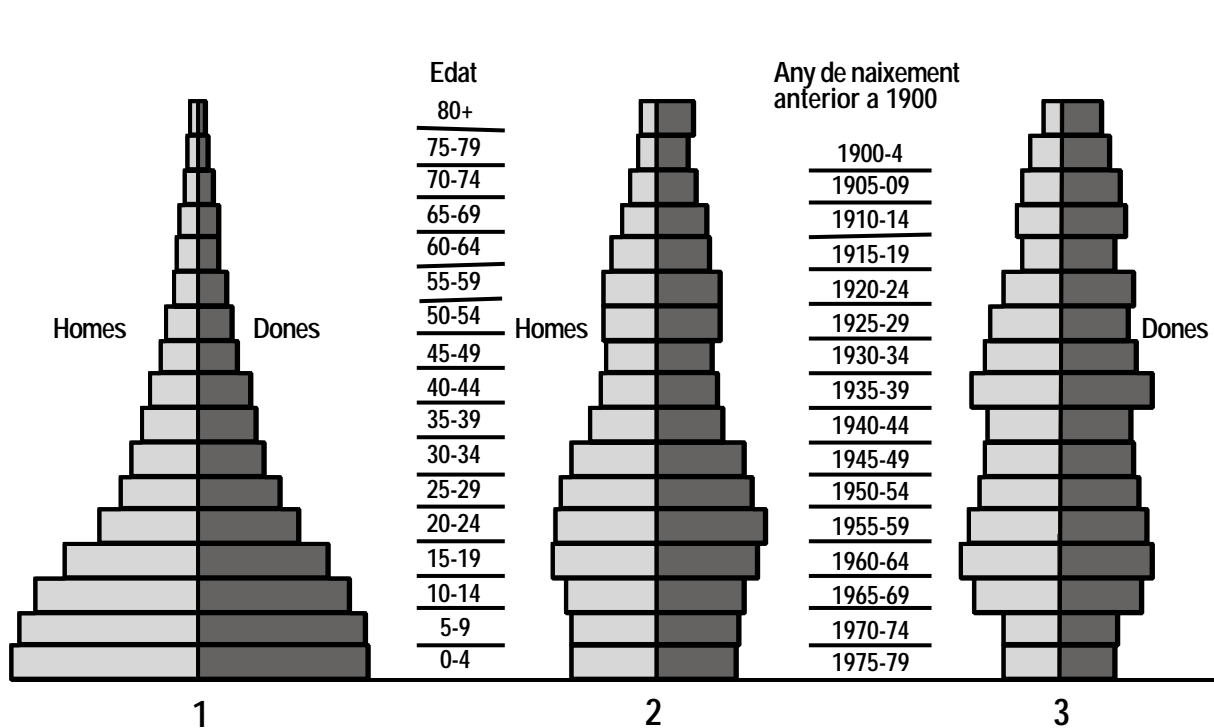
La forma més recent de formació de minories sorgeix dels moviments de mà d'obra engendrats per les desigualtats en el desenvolupament tècnic i econòmic. Milions d'homes han estat desplaçats, en el curs dels darrers decennis, des dels països pobres amb taxes de fecunditat elevades vers els països industrialitzats. Durant un cert temps han estat migracions temporals de treballadors aïllats, però cada vegada més s'aferma la tendència a efectuar reagrupaments familiars.

GEORGE, P., *Géopolitique des minorités*, 1984

1. Definiu, a partir de la lectura del text, què s'entén per *minoria*. Poseu-ne dos exemples concrets. [1 punt]
2. Definiu el concepte de *diàspora* i exemplifiqueu-lo amb dos exemples concrets. [1 punt]
3. Raoneu, segons el que diu el text, si els desplaçaments de població originats per les guerres de Bòsnia (1992-1996) i de Kosovo (1999) poden donar lloc a algun tipus de minoria. [1 punt]
4. Argumenteu, amb exemples i a partir de la classificació del text, la importància de la formació de minories a Europa a partir dels moviments de mà d'obra. [2 punts]

Exercici 2 [5 punts]

Observeu les piràmides d'edat següents, que corresponen a Alemanya, els Estats Units i Mèxic, i contesteu les preguntes que hi ha a continuació.

1. A quin any correspon la informació utilitzada per elaborar les piràmides? A partir de quines dades es pot deduir? [1 punt]
2. Compareu l'estructura d'edats dels tres països en relació amb el moviment demogràfic natural i el desenvolupament econòmic. [1 punt]
3. Definiu els conceptes de *taxa bruta de natalitat* i *taxa de fecunditat*. [1 punt]
4. Quin creixement demogràfic natural es pot esperar de cadascun d'aquests països segons l'estructura per edats corresponent? Quines conseqüències socials es poden preveure? [2 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions.

Durant el segle xx els estats nació han assolit el cim del seu poder, bo i tancant un procés posat en marxa fa uns segles. Tanmateix, les forces de globalització i localització —que transcendeixen les fronteres estatals des de dins i des de fora— han convertit els conceptes territorials en una cosa menys central. Els estats continuen sent actors importants, però cada vegada els desafien més les empreses lliures que funcionen arreu del planeta, les coalicions internacionals d'organitzacions no governamentals (ONG), els avenços de la tecnologia i les vacil·lacions a l'hora de crear i enfortir organitzacions internacionals. De fet, s'afegeix avui a l'antiga panoràmica d'aliances d'estats nació el nou fenomen d'unes coalicions mixtes que, tema per tema, van aplegant governs i organitzacions de la societat civil amb idees afins, com ara la recent campanya de prohibició de les mines antipersona.

Ja no vivim en un món centrat en els estats, ja sigui en la seva forma unipolar, bipolar o multipolar. Ha canviat de manera inevitable el significat de les fronteres nacionals en una era en què aquestes es travessen cada cop amb més facilitat.

RENER, M., *Posar fi als conflictes violents*, 1999

1. Definiu el concepte de *globalització* i poseu-ne un exemple. [1 punt]
2. Expliqueu què vol dir l'expressió *un món bipolar*. Comenteu, amb exemples, quina polarització hi havia fins al 1991. [1 punt]
3. Esmenteu una organització interestatal i expliqueu-ne les funcions principals. [1 punt]
4. Descriviu l'organització políticoterritorial actual de l'Estat espanyol. [2 punts]

Exercici 2 [5 punts]

Examineu el quadre de dades següent i contesteu les qüestions.

Percentatge de població resident a les àrees urbanes, per regions

Regió	1950	1975	1995	2015 * (previsió)
Àfrica	14,6	25,2	34,9	46,4
Àsia (1)	15,3	22,2	33,0	45,6
Amèrica Llatina	41,4	61,2	73,4	79,9
Països industrials (2)	54,9	69,9	74,9	80,0
Món	29,7	37,8	45,3	54,4

(1) Fora del Japó

(2) Europa, Japó, Austràlia, Nova Zelanda i Amèrica del Nord llevat de Mèxic.

World Urbanization Prospects, Nacions Unides, 1998

1. Ordeneu, de major a menor, les diferents regions mundials segons el seu creixement urbà entre 1950 i 1995. [1 punt]
2. Segons les previsions, quina regió experimentarà un major creixement entre el 1995 i el 2015? Argumenteu una de les raons que faran que sigui aquesta la regió d'un creixement més gran. [1 punt]
3. Comenteu les causes principals del creixement de les ciutats en les regions en procés de desenvolupament. [1 punt]
4. Expliqueu quatre funcions de la ciutat avui. [2 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions.

A mesura que el món cada dia es va integrant més econòmicament, va canviant el rostre de la fam. Si bé en una altra època la fam es definia geogràficament per les collites pobres, avui es defineix econòmicament per la baixa productivitat i els ingressos. La trobem entre els qui són en una terra i no són capaços de produir prou aliments i també entre els qui viuen a les ciutats i no tenen recursos suficients per poder comprar-los. La fam, concentrada entre els pobres, no queda tan palesa com la seva versió tradicional centrada geogràficament, però és igual de real. La nutrició deficient afebleix el sistema immunològic del cos fins al punt que les típiques malalties de la infància com ara el xarampió i la diarrea sovint desencadenen la mort. Cada dia moren 19.000 criatures a conseqüència de la nutrició insuficient i de les malalties que aquesta porta aparellades.

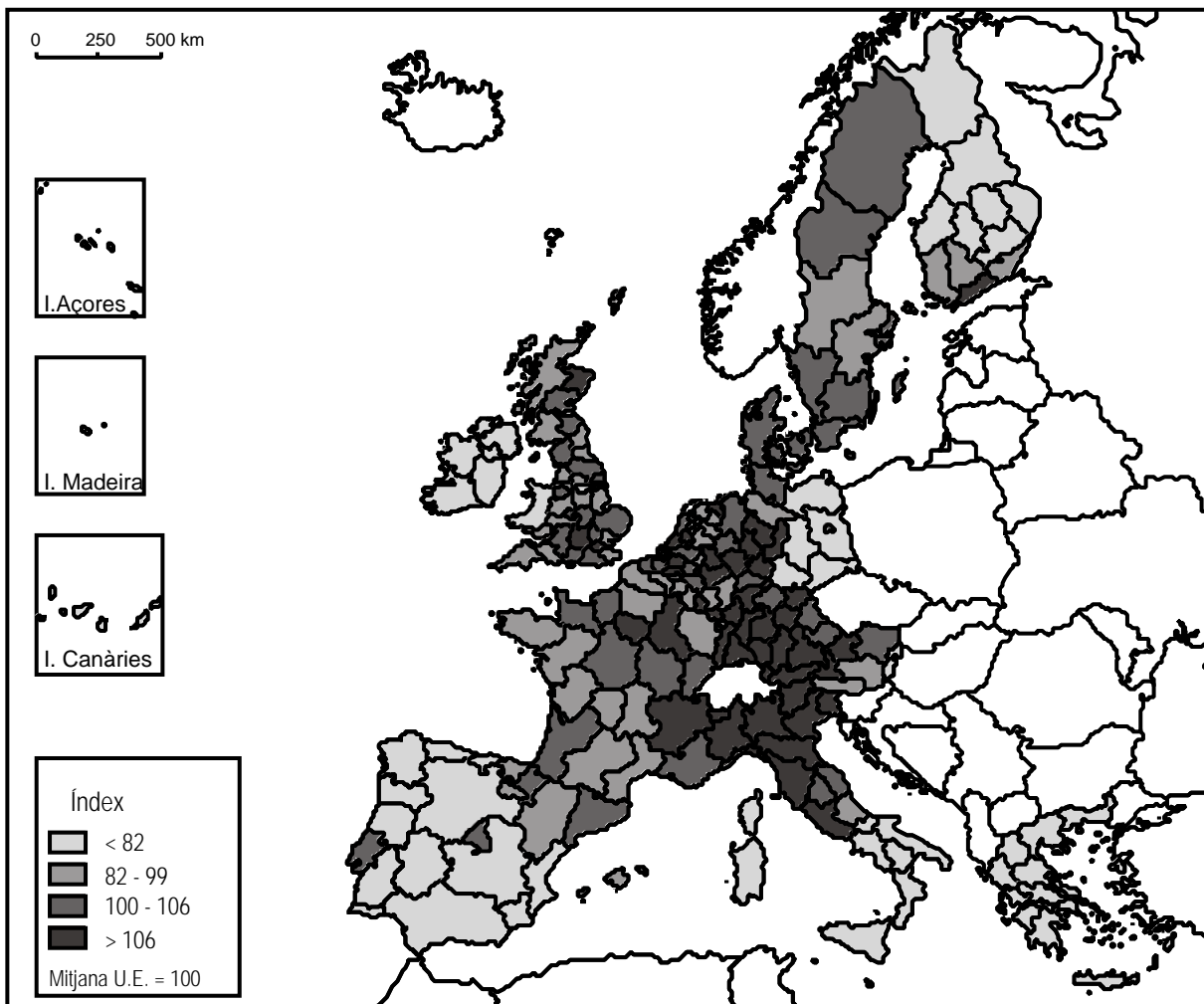
La nutrició deficient entre els infants i les criatures resulta especialment inquietant pel fet que qualsevol cosa que impedeixi el seu desenvolupament físic impedeix també el seu desenvolupament mental. La nutrició deficient no solament comporta un cost social, mesurat en sofriment humà, sinó que a més desvalora el capital humà d'un país, el seu recurs més valuós.

BROWN, L. R., *Alimentar nou mil milions de persones*, 1999

1. Indiqueu, segons el text, quins canvis ha produït la globalització respecte al problema de la fam al món? [1 punt]
2. Citeu dues àrees del món on el problema de la fam sigui la causa principal de la desnutrició infantil. Argumenteu la vostra resposta. [1 punt]
3. Comenteu, amb exemples, tres causes de la baixa productivitat agrícola d'algunes regions del planeta. [1 punt]
4. Descriviu els principals impactes de l'agricultura i la ramaderia intensives sobre el medi natural. [2 punts]

Exercici 2 [5 punts]

Observeu el mapa següent, que mostra el PIB per càpita per regions a la Unió Europea.

AHIJADO, M., *La Unión Económica y Monetaria Europea*, 1997

1. Definiu el concepte de *producte interior brut* (PIB). [1 punt]
2. Enuncieu tres estats de la UE on predominin regions amb un PIB inferior a la mitjana europea. Argumenteu per què tenen un PIB inferior a la mitjana. [1 punt]
3. Descriviu la situació demogràfica i econòmica de Catalunya dins el context europeu. [1 punt]
4. Analitzeu i comenteu la localització de la indústria catalana. [2 punts]